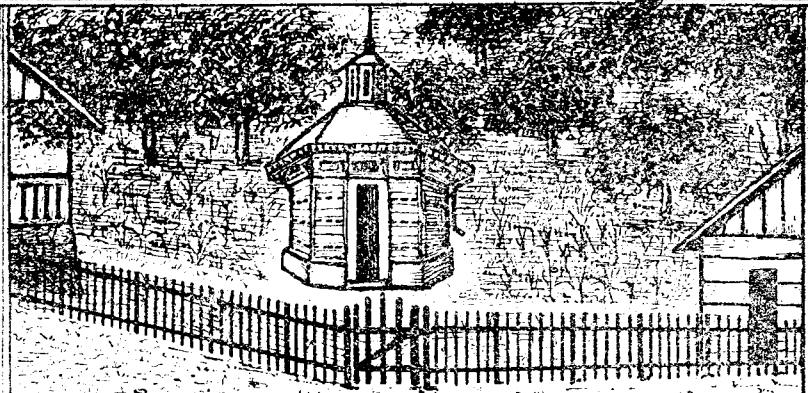

447129

XIX. évfolyam.

1904. június 1.

6. szám.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

Az erdélyrészi méhésztársaság
egyesület
szakfolyóirata.

Megjelenik havonként
Kolozsvárt

1904. évi árjegyzéket kívánatra ingyen küld

3-6

Báró ROTHSCHÜTZ
az osz.-magy. birodalomban legrégibb
kereskedelmi méhtelege
WEIXELBURGBAN (Krajna).

Szállit keretes kaptárokat és parasztkasokat, valamint méh-
családokat, továbbá zománcozott mézpörgető gépeket és
mindenféle eszközt a legjutányosabb árakon.

LUCIO PAGLIA nagy kereskedelmi méhtelege **CASTEL SAN-PIETRO (Emilia, Italia).**

Minden külföldi és nemzetközi kiállításon kitüntetéset, az olasz király ő felsége részéről a legma-
gasabb dicséret elismerést nyert. — 34 évi gyakorlat. — Megrendelőinek száma évről-évre növekszik.

Legtisztább olasz faju anyák, továbbá $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ kgr súlyú rajok szétkül-
dése üres lépekkel, mézzel, viasszal. A megrendelések leggyor-
sabb és legpontosabb eszközzése. Az anyák tiszta fajnevelésére külö-
nös gonddal csakis erős törzseket használok s állandó felügyeletem és
vezetésem a faj kiválóságára és szépségére nézve stb. a legjobb biztosíték.

Kedvező alkalom: Egy postacsomag műlépet (a viasz tisztaságáért szavatolok) 5 kgr.
súlyban (a csomagoló ládika is beleértve), Rietsche-féle présen készítve és e német
általános méret szerint való nagyságban portmentesen csak 19 frankért küldök. (3—4)

Még mintegy 38 métermázsa szép tarlóvirág-méz eladó
a „Széttelkintő Méhész“ szerkesztőség sajtényi méhtelepén.

Ára métermázsánként 50 frt. 5 klg.-os postadoboz 3 frt 20 kr.
Nagybani rendelésnél a méz $\frac{1}{2}$ métermázsa új bádogszállító-edényben szállítatik.

— A méz tisztaságáért jótállást vállal a szerkesztőség. —

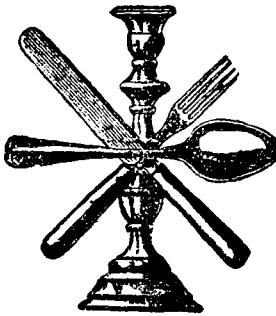

Ugyanott rendelhetők: a méheknek folytonos hordást,
a termelőnek tavasztól télig finom zamatos gyümölcsöt
szolgáltató folyton termő málnatők. Ültetés után néhány óra
már bőven terem. Ezen folyton termő nemes faj málná-
ból bérmentes küldéssel 100 fő 5 forint, 50 fő 3 forint.

Egy háztartási mérleg ingyen!

Mesés olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktáramból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt

mexikói ezüst-áruimat

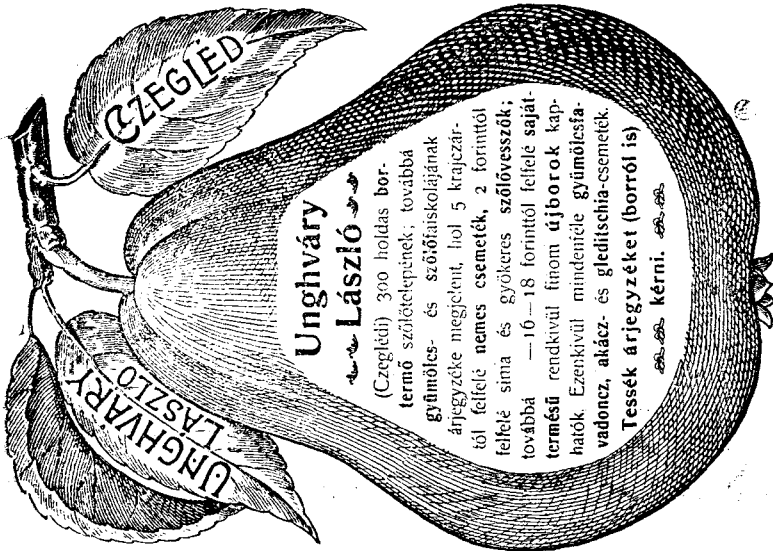
és pedig:

- 6 drb mexikói ezüst asztali kést
- 6 " " evővillát
- 6 " " evőkanalat
- 12 " " kávéskanalat
- 6 " kiváló deszertkés
- 6 " " deszertvilla
- 1 " mexk. ezüst levesmer. kanál
- 1 " " tejmerítő "
- 2 " elegáns szalon asztali gyertyatartót

46 drb összesen csak 6.50 fit.

Minden megrendelő ezenkívül Jutalomképen egy szavatosság mellett pontosan működő 12 és fél kiló hordképességgé háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (bellil is), melynek tartósságaért és kiváló minőségéért jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból. 4-6

Auffenberg József, Budapest, VII., Huszár-u. 6.

Ungváry

László

(Czegléd) 300 holdas bor-
termő szőlőtelepének, továbbá
gyümölcs- és szőlőiskolájának
árgyűjteké megjelent, hol 5 krajczár-
tól felfelé némes csemeték, 2 forinttól
feléle sima és gyökeres szőlővesszők,
továbbá — 10—18 forinttól felfelé saját-
termésű rendkívül finom újborok kap-
hatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfa-
vadoncz, akác- és gleditschia-csemeték.
Tessék árjegyzéket (borról is)
kérni.

Hitelt nyújtok

1—2—3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, vízszabályzó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek. 8-9

— A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik. —

Tűzmentes pénzszekrények.

REMÉNYIK L. és FIAI

VASKERESKEDÉSE

KOLOZSVÁRTT, FŐTÉR.

Legjobb fajta vihar- és istállólámpák.

Vasbútorok nagy választékban.

Ajánlom jól berendezett raktáromat mindenemű **méhészeti cikkekben**; u. m. országos méretű **Bodor-féle kaptárok**, legjobb minőségű **műlép**, **javitott mézpörgetők**, **Hannemann-féle rács**, herefogók, **keretfogók**, méhész-pipa, dohányzók- és nem dohányzóknak, méhész-sipkák, kaucsuk-keztyűk és mindennemű lép- és sejt-kések nagy választékban.

Mezőgazdasági és **kertészeti** cikkekből különösen ajánlom a legjobb minőségű **vasekéket**, kézi kukoricza-morzsolót, amerikai aczélvillákat, kaszákat, sarlókat, gereblyéket, amerikai szénafűrészeket. Továbbá kerti fűrészeket, kerti ollókat és szemző késeket.

Végül fölhevonom b. figyelmét **konyhaberendelési** és **háztartási** cikkeimre, melyek közül ajánlok különféle vajverő-gépeket, amerikai fagyaltgégeket, ruhamángoló és facsaró gépeket, kitűnően zománczott lemez- és öntött edényeket. Raktártartok még valódi berndorfi alpacca és alpaccaezüst evőszerekből és nickel edényekből.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan eszközölöm.

Kiváló tisztelettel:

Reményik L. és Fiai.

6-12

Ló- és marhanyiró-ollók.

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 korona. A lap előfizetési ára egész évre 8 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez Kolozsvár, Hosszu-utca, címzendők. Reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc titkárhoz Kolozsvár, Honvéd-utca, intézendők, a pénzküldemények Zsögön Rác Mihály egyleti pénztárnokhoz Kolozsvár Mátyás király-tér Bánffy-palota intézendők.

*

Hirdetés díja: garmond soronként 16 fillér; egy egész oldal: 6 Kor., félooldal 3 Korona 20 fillér; negyed oldal 1 Kor. 60 fill. Egyleti tagok és féléves hirdetőik 10 százalék egész éves hirdetőik 15 százalékos leengedésben részesülnek. A hirdetési díjak előre beküldendők.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

Felelős szerkesztő: dr. Nagy Gejza.

Tanulmány kirándulás Gödöllőre.

Egyletünk méhészeti ismereteink gyarapítása céljából tervbe vette a gödöllői m. kir. méhészeti mintatelep megtekintését. Hogy ez minél többnek lehetővé legyen téve, elnökségünk földművelésügyi m. kir. minister úr ó Nagyméltóságát megkérte, hogy a jelentkezőket ezen célból teljesen ingyen vasuti menet kedvezményben részesítse. Miután felette fontos tudnunk, hogy hány tag óhajt a *f. évi július 10-ére* tervezett tanulmányuton résztvenni, ennél fogva kérjük igen tisztelet tagtársaink közül azokat, kik a tanulmányuton résztvenni akarnak, hogy szándékukról egyesületünk elnökségét legkésőbb *f. év június hó 10-éig* értesíteni sziveskedjenek.

Az elnökség.

A német, osztrák-magyar méhészek Dornbirnban tartandó 49-ik vándorgyűlésének munkarendje.

Szombaton, augusztus 13-án: Az érkező vendégek fogadása a pályaudvaron; délben 1 óraker a jury megalakulása; délután 3 óraker a város és a közelében fekvő Zanzenberg megtekintése; este 8 óraker a megjelent vendégek hivatalos üdvözlése a »Mohren« szállóban. *Vasárnapon aug. 14-én:* délelőtt 8 óraker a kiállítás megnyitása a diszelnökség által; délelőtt 9 óraker a főtárgyalás megkezdése a »Mohrensal«-ban, délben 1 óraker szabad választás

szerint ebéd tetszés szerinti vendéglőkben, délután 3 órakor a Gütte és Rappenloch hasadék megtekintése; este 8 kor diszhangverseny a Schlossbräuban. *Hétfőn, aug. 15-én*: reggel 8-kor a tárgyalás folytatása, délben 1-kor társas ebéd a »Mohren« szállóban, délután 3 kor kirándulás közuti vasutal Schweiczba és sodronykötél pályán Walzenhausenba vagy gyalog Meldeckbe, este diszhangverseny a Rhomberg szállóban.

Kedden, aug. 16-án: délelőtt 9 órakor ünnepélyes dijkiosztás, aztán a német-osztrák alpesi egylet tagjainak vezetése mellett kirándulás a környékbe.

Szerdán, auguszt. 17-én külön hajón körutazás a bodeni tón Konstanzba.

lovag dr. Beck, elnök.

Winsauer.

A műraj-készítésről.

(Folytatás.)

Egy másik módja a kasos rendszerű műraj-készítésnek — melynél tartalékanyára van szükség — a következő: A szoktatóba zárt tartalékanyát egy előzőleg méhfűvel jól bedörzsölt és belülről mézzel bemázolt üres kasba helyezzük s a kast oly időben, mikor az erre kiszemelt erőteljes kas méheinek legtöbbje hordásra kirepült — tehát délelőtti 9—10 óra között. — ennek a helyére állítjuk, az anyakast ellenben valamely félreesőbb helyre, lehetőleg árnyékba állítjuk. A visszatérő méhek eleinte ugyan vonakodni fognak az új kasba járni, de a méhfű és méz szaga végre mégis be fogja őket vonzani, a hol aztán az anyazárkába tett anyát veszik körül. A mint az új anyával való barátkozás megtörtént, tehát 48 óra mulva az anyát kibocsáthatjuk a zárkából. Az anya — a mint lehetséges — azonnal kezd a petezéshez. Ne felejtjük el a helyéből elvett anyakast — mely az új kas javára összes kijáró méheit elvesztette — az első 8 nap alatt etetni és itatni.

Sokkal könnyebb a műrajkészítés a kaptárrendszerű kezelésnél s az ügyes méhészt itt olyan eredményeket érhet el, a melyenekre a kasos kezelésnél még gondolni sem mertek.

Mint a kasos rendszerűnél, ugy itt is a műrajkészítésnek két igen könnyen végrehajtható és biztos eredményű módját kívánom ismertetni és méhésztársaim figyelmébe ajánlani.

Ilyen 1.) a következő. Kellő időben — tehát a mikor az erre a célra kiszemelt törzs már legalább 18--20 félkeretet a költőtérben teljesen elfed — a kiszemelt kaptár mellé állítunk egy előkészített tiszta üres kaptárt. Ha ez megtörtént, akkor az anyatörzs ajtaját kinyitjuk és belőle addig vesziünk ki kereteket, míg nyitott fiasításos keretre nem akadunk; ezt az üres kaptár legalsó sorába

a röplyukhoz mint első keretet helyezük el s utána még 3—4 fiasításos keretet teszünk Ennek megtörténte után az alsó fiasításos keretsor fölé legelőször is egy mézes keretet, azután pedig 3—4 dolgozósejtes lépet helyezünk; a még üres tért aztán vagy műléppel, vagy lépkezdéssel ellátott keretekkel töltjük ki s az anyatörzsből annyi méhet seprünk az új kaptárba, a mennyit csak lehet. Ezen műtét után az új kaptárt bezárjuk s állandó helyére helyezük. Az anyakaptárt természetesen a régi helyén hagyjuk. Az anyával nem kell törődni, mivel ez vagy az új kaptárba jutott, vagy a régiiben benmaradt, az anyátlan család majd nevel magának új anyát. Miután az új kaptárba sepert méhek közül a már kinjártak a régi kaptárba visszarepülnek s úgy amannak kijáró méhei nem lesznek, ezért a műrajt legalább az első 4—5 napon át itatni kell.

2.) Ha május vége felé a kiválasztott törzsek már olyan erősek, hogy 18—20 keretet teljesen elfedni képesek s a kirepülésen a méheket néhány napig tartó esős és kedvezőtlen időjárás kirepüléstől visszatartotta, ezen esetben a rossz időjárást követő *legetső* szép, meleg napon délelőtt 9—10 óra között legelőször is a kiszemelt törzs röplyukán néhány szippantás dohányfüstöt fujunk be, hogy az anya a kaptár ablaka felé vonuljon. Ha ez megtörtént, akkor pár perc múlva — időt hagyva az anyának a visszahuzódásra — kinyitjuk a kaptár ajtaját s a leghátulsó 5—6 keretet kirakjuk a keretbakra; ha ezeknek valamelyikén az anyát meglátjuk, akkor ezt a keretet az anyával együtt az előkészített üres kaptár röplyukához, mint a legelső sor 1-ső keretét beakasztjuk, erre még 3—4 dolgozósejtes lépet teszünk utána, a második sorba aztán legelőször egy mézes keretet és 3—4 lépkezdésekkel vagy műléppel ellátott keretet teszünk s a régi kaptárt helyéről elvéve, helyébe a műrajt tesszük, mely most már az anyatörzs összes kijáró méheit fogja kapni. Az anyatörzset itatni nem szükséges, mivel a rossz időjárás miatt a tájolástól visszatartott fiatal méhei még ugyanazon napon tájolni fognak s mindkét családnak az első naptól kezdve kijáró méhei lesznek.

A helyes rajzás és a rajzás meggátlása.

A helyes rajzástól és fiasítástól függ az őszi mézhozam s ezért aziránt már a rajzás idején kell gondoskodni. Az őszi mézfelesleget pedig a kassos-kaptár fiókjában találjuk meg.

Kevés fáradsággal és igen egyszerű módon a keretes pót-fiókon álló paraszt kassal nyerhetők nagy előrajok és gátolható meg a rajzás illetve az utórajzás.

i. Ha nagyon erős családunk van s már áprilisban rajzani készül, már a fiókban is fiasít; a rajzást úgy gátolhatjuk meg, hogy a szalmakast a fióktól elválasztjuk. A mennyiben bő és jó mézelő idő jár, a fiókhöz új fiókot, műlépekkel tele fiókot toldunk, a kast az anyával pedig egy lépekkel tele másik fiókra állítjuk. Ezáltal a rajzást két hétig elhalasztottuk, illetve azt — a fiatal anya megtermékenyülése és ennek — az öreganya elcserélésével végkép megszüntettük.

E körül következőképen járunk el.

Mindenekelőtt az anyát a felső részbe felfüstöljük vagy feldoboljuk s azután a fiók átjáró hézagát egy elválasztó anyarácssal lefedjük, azután a szalmakast a fiókra visszaállítjuk. Másnap szép meleg időben, délelőtt 8—10 óra körül, midőn a méhek zöme az anyához felhuzódott, a szalmakast leemeljük és műléppel vagy kész léppel ellátott új fiókra és egyuttal új helyre állítjuk. A régi pótfiók tetejét befödjük. A méhek az abban levő fiasításból új anyát nevelvén, ezt az új anya kikeléséig mézeleni hagyjuk. A kibuvó fiatal anya megtermékenyülése után a régi szalmakásban levő anyát 48 órával előbb kifogjuk, megsemmisítjük és azután a régi kast és fiókot a fiatal anyával bíró pótfiókhoz hozzátoldjuk. A kijárást az öreg család fiókja felett hagyjuk.

2. Ha két vagy több családdal rendelkezünk és előrajt óhajtunk venni, akkor a két fiókot szorosán egymás mellé állítjuk; az egyik (esetleg gyengébb) szalmakast az anyával együtt más helyre tesszük s azután az egymás mellett álló két fiókra a másik szalmakast reáhelyezzük, illetve másnap este a két fiókot a másik szalmakással leborítjuk. A méheket csak az egyik fiókon nyitva hagyott röplyukon engedjük kijárni, s hogy a másik fiók röplyukán ne mászkáljanak, idejüket ne veszttegessék, azt egy zsákkal letakarjuk. Ezen eljárással a család 8—15 nap múlva egy erőteljes előrajt ad s egy fáradtsággal két családot lerajoztatunk. Erős előrajt nyerünk úgy is, ha azt rossz gyűjtés idején első kivonulása alkalmával meganyátlanítjuk s visszaverjük. A raj második kivonulásakor negyedrészzel erősebb lesz s fiatal anyával fog bírni; de az előrajt az anyakas helyére csak azon esetben állítjuk, ha az terméketlen anyával ment volna ki.

3. Az utórajzás meggátlása céljából az előrajt kijövetelétől számított 4—6-ik napon a pótfiókban álló szalmakast a fiókról leemeljük, a fiók tetejét lefedjük és a szalmakast azon 15—20 cm.-rel hátrább állítjuk, esetleg a kast új helyre és új fiókra állítjuk. A család ezen eljárás által szétválasztván, népben, fiasításban meggyengülvén: a létező méz elszedése, az esetleges herelépek és herefiasítás kivágása folytán a további rajzást megszünteti. A fiókban levő, a fiókba visszajáró öreg méhek azért nem rajoznak, mert

nincsen mézük és kevés a fiasításuk; az új helyre állított szalmakas pedig azért szünteti be a rajzást, mert népe — különösen kijáró öreg népe — megfogyott; a két-három napra kikelő fiatal anya pedig a feles számu anyabölcsőket lerágja.

Ha két fiók volt összehuzva egy szalmakas alá, azokat az előraj kivonulása után 4—5-ik napon ismét széthuzzuk, lefödjük és a szalmakast hátrább állítjuk. Ezen eljárás igen rövid, egyszerű és a rajzás 10—12 nap alatt lezajlik.

(Szemelvény dr. Hilbert István „A méhészet“ czimü könyvének 3-ik kladásából, a szerző engedelmével.)

Győr, a méhek ellensége.

(Az okszerű méhészet nehézségei és akadályai Győrött és vidékén.)

Irta: Ifj. Páder Ferencz.

A közönségnek és méhésztársaimnak vélek némi szolgálatot tenni, ha a méhészetről, mint fontos közzgazdasági intézményről megemlékezem néhány szóval s egyben reámutatok mindazokra a nehézségekre és visszás állapotokra, melyek az okszerű méhészetet vidékünkön megnehezítik.

A legutóbbi években szomoruan volt tapasztalható, hogy a méhészetet, a közzgazdaság e fontos mellékágát végveszedelem fenyegeti. A legtöbb szakember azt állítja, hogy a méhészet hanyatlásának oka a *rosz rendszerü kaptárokban keresendő*; mostanság feltünően szaporodtak az *új rendszerü kaptárók feltalálói* és gomba módra zuditották nyakunkra az *ujabbnál újabb rendszerü kaptárókat*, mert minden egyes feltaláló az általa feltalált rendszerü kaptárban véli elérni a *legmagasabb mézhozamot*.

Az én szerény véleményem szerint azonban, s hiszem, hogy ebben velem sok méhésztársam egyetért, nem a kaptárban rejlik annak oka, hogy némelyek nem birnak eredményt elérni, hanem egyéb körülményekben; a többi között és első sorban abban, hogy nem kielégítő a méhlegelő, illetve mézelő növény és hogy azt a keveset is, ami volna és amit megkimél, a mostoha időjárás, elpusztítja az emberek oktalansága, rövidlátása, vagy némelykor a rosszakarat. Nálunk Győrött az utczák és terek nagyobb része akáczfákkal van tele ültetve, számuk pár ezerre is tehető s mindennek daczára nincs benne a méhészeknek semmi hasznuk, mert a fák kezelése valami bölcs utasításra úgy történik, hogy az évről-évre növvő fiatal hajtásokat minden évben visszametszik, legyen az

a fa bármily vastag, télre nevelnek rajtuk silány rőzsetermelés céljából ágakat, míg tavasszal és nyáron a helyett, hogy lombozatukkal s virágjaikkal a levegőt illatossá tennék, tisztítanak, az okszerű méhészetet előremozdithatják, száraz sutákként állanak.

A mézhordás, bár kora tavasztól késő őszig történik, a tulajdonképeni mézhordás mégis az akác virágzásakor tavasszal és a tisztesfű virágzásakor júliusban és augusztusban történik. S minthogy az akáczfák helytelen kezelése miatt az első hordástól esünk el, addig a tisztesfű hordástól azért nem várhatunk eredményt, mert a tarlókat vidékünkön közvetlen az aratás után felszántják a »Hesseni« légy irtásának könnyebbé tétele végett s így méheink szorgalma, munkája silány erőlködéssé válik. De van ezeken kívül még egy igen fontos körülmény is, mely Győrött és vidékén a méhtenyésztést majdnem lehetetlenné teszi, s ezek a győrszigeti czukorka gyárak.

E gyárakban a szirup-lét nyílt edényekben és a kiürült szirupos hordókat nyílt helyiségben tartják, mely édességeket a méhek különösen akkor, ha a természet nem szolgáltat kellő legelőt, felkeresik, a hordókat 8—10 cm. vastagságban ellepik, abba beleragadnak ugyannyira, hogy siralom nézni a szegény állatkák pusztulását. Sokan lesznek méhésztársaim között olyanok, akik azzal a kérdéssel fordulnának hozzám, történt-e hát valamely intézkedés e visszás állapotok megszüntetésére?

Igenis történt, és pedig egy méhésztársam a kegyetlen és fonák fakezelés megakadályozása végett beadványt nyújtott be a komáromi erdőfelügyelőséghez, arra kérve a hivatalt, akadályozná meg a még le nem tarolt akáczfák letarolását, hangsúlyozva, hogy Győrött a város ezzel a helytelen fakezeléssel a méhészetet egyenesen tönkre teszi, hogy ott a rendes fakezelés mellett kitűnő méhlegelője volna a méheknek és ezzel sok szegény emberen volna segítve.

E beadványra méhésztársam azt az értesítést vette az erdőfelügyelőségtől, hogy ő ez ügyben nem illetékes s a beadványt áttette Győr sz. kir. város polgármesteréhez, a honnét a mai napig sincs válasz, de a fákat azért letarolták. A czukorkagyárosok miatt a szolgabíróshoz fordultunk. Itt az ügyet közegészségügyi és közgazdasági szempontból el is bírálták és utasították a gyárosokat,

hogy a cukor élelmi czikk lévén, a holt méheknek a cukor közé való keveredése az egészségre ártalmas, tehát az édességeket és sziruplét zárt edényben és zárt helyen tartásák. De azért méheink továbbra is ott vesznek s megfőrtént, hogy egy nyomozás alkalmával ily 5 hordó holt méh találatott.

A főszoigabirói végzés csatolása mellett a méhészetre káros állapot megszüntetése végett kérvényt adtunk be a földmivelésügyi ministeriumhoz, mely kérvényt, úgy tudom, a földmivelésügyi kormány az érdekelt ministeriumokkal (belügy és kereskedelem) egyetértőleg kívánja elintézni, ez ügyben folynak is a tanácskozások s erős a reményünk, hogy szigoru intézkedés fog tétetni; nem rég személyesen tisztelegtem Saárossy Kapeller tanácsos urnál, ki megígérte, hogy ügyünkben minden lehető el fog követni, s ha az ítélet, illetve végzés kezeim között lesz, t. méhésztársaimmal meg fogom ismertetni Tekintes Szerkesztő úr szives engedelmével kedvelt lapunk utján.*

Ilyen a mi méhészkedésünk Győrött és vidékén, annyi bajjal kell nekünk megküzdeni, de azért még sem akarunk lemondani arról, hogy e hasznos kögazdasági ágat minél nagyobb körben terjesszük és ez által sok szegény embernek megélhetését és édes hazánk anyagi előmenetelét e téren is előmozditsuk.

Mindezekből beláthatja az érdeklődő, hogy bizony méhészetünk sok bajjal küzd Győrött és vidékén

S mégis feltűnt egy mentő horgony, melynek segélyével méhészetünk fellendülhet, és ez nem más, mint egy itt eddig ismeretlen virág, melyet »Phacelia tanacetifoliának» neveznek.

A Phacelia tanacetifoliát Ambrózy Béla báró, temes-gyarmathai földbirtokos és orsz. méhészeti szaktanácsos hozatta be.

(Vége következik.)

Méhesaládok vérfrissítése.

Méhészeti Közlönyünk, az erdélyrészi méhészeti Egyesület szaklapja, folyó évi májusi számában a méhesaládok s általában a méh egyéni tulajdonságait fenntartó és fokozó eljárást ismertető becses közlemény jelent meg. Kellő figyelemben részesítve e sorokat, indokoltnak találom a vérfrissítés körül saját individuális és

* Sőt nagyon is kérjük, hogy ezt tegye. — Szerk.

tudományos alapokra épített nézeteimet olvasó közönségünk számára közreadni.

Magam a cikket rendkívül riasztónak találom.* Ez a méhet az állatok ama magas fokához emeli fel, hol már nemcsak a természeti ösztön, hanem egyéb testi és egyéni tulajdonságok is mérlegbe esnek a tenyésztés körül. Helyeslem és aláírom azon tantételt, hogy az okszerű méhésztenyésztésre mindig csak a legjobb családok ivadékait, illetőleg az ezekből származó magokat fogadja el és használja fel további tenyésztésre. Ezen tantétel azonban nagyon ideális. Valóságban sem rossz méh, sem hitvány család nem létezik. Méhünk mind egyforma. Sokféle körülmény befolyásolja a családot, melynek alapján a szűk korlátok között gondolkodó méhésztényésztés némely családjait elítéli, másokat pedig hajlandó felmagasztalni. 3—4 napon túl párosodott anya, vagy 1—2 csonka lábbal; kellő himmagot nélkülözve, szűk léputczákon mozogva, kellő röpnnyílás hiányában egészségtelen levegőt használva, individuális jó tulajdonságai daczára, melyeket örökölt légyen, rossz, hitvány anyává változhatik már 1 éven belül, vagy röviddel azután.

Ha az általános és országos méhésztényésztés színvonalát vizsgáljuk, az alsóbb néposztály zöménél találjuk meg mind mai napig azon tenyészanyagot, melyből legtöbb kezdő méhésztényésztés alapítására szükséges törzseket beszerezni szokta. Ezen — mondjuk ősrégi alapokból származó — vagy népies nyelven paraszttenyésztés soha a tudomány magasabb eszméivel nem cimboráltak. A méh náluk mint gazd. eszköz ivadékról nemzedékre szállott át, kicsi, kevés kezelésben részesült, modern betegségekben (pl. költésrothadás) alig szenvedett, és mégis csodák csodája a legtöbb méhésztényésztés, kicsi, közép. vagy nagy ezekből alakul ki és fejlődik tovább rendszerint. A historia nem beszél ezer éves magyar méhről, tehát valószínű, hogy honszerző őseink méhkasokat hosszú vándorutjukon nem hoztak magukkal, hanem vagy a természetben (odvas fák, erdők, ligetek), vagy pedig meghódított polgártársaiknál találták fel azon anyagot, melyből a mai népies és modern méhtenyésztés hazánkban kifejlődött.

A vér tehát, mely a magyar méh creiben fehérszínében kering, nekünk is legalább ezer éves, s kitudja, meghódított polgár-

* Pedig nem ilyen volt a szándéka. — Szerk.

társaink hol lelték fel azt eredetileg és mióta tenyésztették a mi ezeréves kezdetünkig. Valószínűleg ők is másoktól örökölték a méhet, s így szegény kis bogarunk nemzedékről nemzedékre, népfajokról népcsaládokra átszármaztak a nélkül, hogy méhtulajdonoságaikat legkisebb mértékben is elvesztették volna. Vagy ta'án az ókorban fulánkjuk se lett volna? Aligha, hisz a római írók ezen sok méhészt deprimáló és riasztó szerszámról már elég sűrűen megemlékeznek.

A méhet a szó nemes értelmében csak az utolsó században kezdték tenyészteni, — addig, míg mulakások számukra nem léteztek — ugyszólva önnönmagukat a természet törvényei szerint kormányozták, mikor ezen természetes életműködésükbe ember vagy állat beleavatkozni merészelt, akkor használták kicsi életelő és mégis a családot fentartó fegyverüket, most pedig, midőn a modern méhészet mindenféle innaturális és kulturális eszmét rájuk erőszakolni tud és próbál, bizony még hamarább felmérgeződnek kis bogárkáink, szóval gyakrabban szurnak.

Méhészeti szaklapjainkban sokszor olvastam azon hangoztatott tantételt, hogy nekünk a legjobb méh a magyar méh a világon. — igen helyesen — én is aláírom ezen tantételt, mert méhünket olyan őslénynek tanultam megismerni, mely önmagára szabadon élve és tenyészve, ösztönszerűleg felkeresi és rendszerint megtalálja azon élettényezőket, melyek őt faja fentartása és tovább prosperálhatására teljes mértékben képessé teszik. Sőt ha ilyen szabadon élő méhcsaládokat koronként megvizsgálunk, úgy méltán gondolkozóba kell esnünk a fölött, hogy vajjon okszerűen üzött méhtenyésztésünk birja-e mindazon feltételeket, melyek a tenyészet sikeres prosperálhatásához szükségesek? Én azt hiszem, hogy nem, legalább nem oly mértékben, mint kellene. Erdőkben, odvas fákban sokszor találunk olyan méhcsaládokat, melyek valóban bámulatraméltó és az okszerű méhészt előtt szinte hihetetlen eredményt produkálnak, pl vidékemen a 80-as évek végén két fáizó ember egy öreg bükkfa törzsében, melyet megvásárolt, egy méhtörzset talált. Intelligens magyar parasztnak lévén, az 50 cm.-nyi átméretű ürben felfedezett családot a bükkfából elkülönítve méhkassá alakították át. Ezen méhlikás 140 cm. magas lett; tenyésztésre a következő évben felhasználtatott, 3 igen erős rajt bocsátott és össze-

kelve lekéneztetett, 100 kilogramm mézet és nagymennyiségű viaszt szolgáltatott. Egy másik hasonló esetben egy tölgyfában találtak szintén az erdőben egy ily erős családot, melynek méz- és viasz-állománya a tél elején két nagy rudascsebre tett ki s sulyban ez is körülbelül 100 kilogramm lehetett. Ezen adatok felett kissé gondolkozva, önként azon következtetésre kell jutnunk, hogy a culturára fogott méh azért nem bir ilyen eredményt soha produkálni, mert falvakban, városokban vagy pusztákon távolról sem találja fel azon életföltételeket, melyek sikeres tenyésztéséhez okvetlenül szükségesek, mert sok az ellensége, ember, állat, madarak, rovarok stb. annyira ellenségeivé szegődnek, hogy kedvező évjáratokban is ritka család tud a középszerűségen lép, méz és nép tekintetében felül emelkedni.

Összefüggésben a fentiekkel meg kell emlékezni Boczonádi Szabó Imre ur méhésztársunk óriás kaptárjáról is. Én nagyon conservatív hajlamaimnál fogva Boczonádi ur kaptárával, tekintetbe véve méhészetem, vidékem és méhcsaládjaim multját, kísérletet még nem tettem, mert évről-évre látom azt, hogy vidékemen egy országos méretű kaptár rendszerint és nagy átlagban bőven elegendő egész nyáron át a méhcsaládok kiterjeszkedésére, a lép, építmény és behordott méz elhelyezésére. Boczonádi ur kaptára ideálisan jó lehet és talán vannak hazánkban egyes vidékei, hol azzal kitűnő eredményeket lehet elérni. Középhordású vidékeken azonban hitem szerint jobb lesz megmaradni országos méretű kaptáraink mellett.

Óriás családok akár faodukban, akár mesterséges méhlikásokban csak ott fognak kifejlődni, hol erre a méhlegelő és egyből a méh nyugalmát nem háborító tenyészfeltételek megvannak. Ilyenek a mogyoró-, füz-, som-, vadalma-, vadkörte-, juhar-, szill-, hárs- stb. fákban, dús erdőségek rétekkel tarkítva és gazdagítva; erdők mentén fekvő tenyészterületek és más gazdag virányban bővelkedő helyek!

Ajtay Geese Balint, méhész.

(Vége köv.)

Nehány kiváló mézelő növény.

(Folytatás.)

Anchusa azurea (ökörnyelv — Ochsenzunge), kétéves disznövény, mely 60–100 cm. magasságot is elér. Vetése májustól augusztusig a szabad földbe történik, ahol a növények a reákövetkező év május havától szeptemberig virágzanak. Kiváló mézelő növény, melynek virágjait a méhek előszeretettel főkeresik, miéртis tenyésztése a méhészeknek nem eléggé ajánlható.

Asclepias syriaca (selyemnövény — Seidenpflanze), évelő disznövény, mely 1 méter magasságyira nő. Szaporítása vagy magból, vagy gyökerek útján történik. A magból való szaporítása körülményesebb, mivel az őszkor cserébebe ültetett magból kikelt palántákat a reá következő évben jó kerti földbe s ha itt jól megerősödtek, állandó helyükre kell ültetni, ahol második évben virágzanak. Sokkal czélszerűbb a gyökerek útján való szaporítása, mivel ha ezeket állandó helyükre jó földbe őszkor elültetjük, az elültetést követő évben a növény már virágzik. Az elültetés után több gondozást nem igényel. Virágzási idenye július elejétől szeptember végéig tart, mely idő alatt bőven mézel, úgy hogy a méhek megittasodva távoznak virágjaitól, melyeket tömegesen keresnek fel. Némelyek az ascepias mézét mérges hatásúnak mondják, mely állítás azonban eddig bebizonyítva nincsen. Tény azonban az, hogy a méhek, ha ascepiasról hordanak, ingerlékenyebbek és szurásuk is ilyenkor égetőbb.

Centaurea Cyanus (buzavirág — Kornblume) buzaföldeken vadon is nő s a méhészetre valószínűs áldást hozó virág, melynek kék nyilású virágjait méhek nélkül nem igen láthatni. Kertben is igen könnyen tenyészthető, mely esetben magját szabad földbe márcziusban olvetjük, hol a palánták igen gyorsan kelnek s már május végéig az 50 cm. magasságot elérik. Virágzása s ennél fogva mézelő képessége egész nyáron át tart.

Dracocephalum moldavicum (sárkányfej — Drachenkopf) évelő disznövény, mely 30–50 cm. magasságyira nő. Vetése tavaszkor a szabad földbe történik. Virágzása tart juniustól szeptemberig. Méltán sorakozik az eddig említett mézelő növényekhez. Tenyésztése igen könnyű, a mennyiben más kapás növények (káposzta, burgonya) között tenyészthető. Német méhészek, kiváló mézelő képessége miatt, igen ajánlják

(Folytatása köv.)

Méhészeti előadások.

Az állami méhészeti vándortanítók folyó évi junius hónapban az alábbi napokon és helyeken tartják előadásait:

1. **Imrey Ferencz** elsőkerületi, székhelye Rákoscscaba, 6-án Baja Szent-István. 7-én Érsek-Csanád. 8-án Sükösd. 9-én Nemes-Nádudvar. 10-én Hajos 11-én Császártöltés. 12—13-án Keczel. 14-én Öregcsertő. 15-én Kalocsa. 16-án Foktő 17-én Uszod. 18-án Duna-Szent-Benedek. 19-én Gederlak. 20-án Ordas. 21-én Duna-pataj. 22-én Harta. 23-án Solt. 24-én Duna-Egyháza. 25-én Apostag.

2. **Abaffy József** második kerületi, székhelye Pápa. 6-án Góganfa. 7-én Eötvös. 8-án Túrje. 9-én Zalabér. 10-én Aklár. 11-én Bakk. 12-én Főfej. 13-án Gutorföld. 14-én Csömödér. 15-én Csáktornya. 20-án Nyék. 21-én Velence és Lukkoró. 22-én Baracska. 23-án Kajáró-Szent-Péter. 24-én Vál, 25-én Sóskut 26-án Ercsi.

Valló János harmadik kerületi, székhelye Pozsonyligetfalu. 12-én Palást. 13-án Nagy-Troszi. 14-én Dejtár. 15-én Zsély. 16-án Vadkert. 17-én Rétság. 18-án Nógrád. 19-én Szendehely. 20-án Kósd. 22-én Keréd. 24-én Zagyva-Szántó. 25-én Palotás. 27-én Szirák. 28-án Erdőkürt.

4. **Rózsa János** negyedik kerületi, székhelye Sárospatak. 6-án Hosszuláz. 7-én Széphalom. 8-án Mikóháza. 9-én Vitány. 10-én Felső-Regmecz. 11-én Nagy-Kázmér. 12-én Kolbása. 13—14-én Kozma. 16-án Lucska. 17-én Solymos. 18-án Szentes. 19-én Jenke. 20-án Bező. 21-én Palócz. 22—23-án Isk.

5. **Forgách Lajos** ötödik kerületi, székhelye Arad. 6-án dél-éltt Kevermes, délután Dombiratos. 7-én Kunágota. 8-án Mező-hegyes. 9-én Sajtény. 10-én Nagylak. 13-án Csaba, gazdasági ismétlő iskola. 14-én Bihar-Püspöki. 15-én Mezőtelegd. 16-án Mezőtelkén. 17-én Fugyivásárhely. 18-án Püspökladány. 20-án Szoboszló-Debeczen.

6. **Tóth János** hatodik kerületi, székhelye Nagy-Enyed. 8-án Petrozsény. 9-én Lupény. 10-én Livezsény. 11-én Merisor. 13-án Puj. 15-én Óralja)Boldogfalva. 16-án Naláczvád. 17-én Rean. 18-án Kernyesd. 19-én Várhely. 20-án Nagy-Pesteny. 21-én Totesd. 23-án Kalán-Zeykfalva- 24-én Piskitelep.

7. **Nagy János** hetedik kerületi székhelye Kolozsvár. 7-én Szolokma. 8-án Siklód. 9-én dél-éltt Atyha, délután Etéd 10-én Székelykeresztur állami tanítóképezde. 11-én Erked. 12-én Derzs. 13-án Székelyudvarhely. 14-én dél-éltt Szentkirály, délután Máréfalván. 15-én Szentkeresztbányán. 16-án Lövéten, 17-én dél-éltt Homoródkeményfalva, délután Homoródszentmártonban. 18-án dél-éltt Darócz, délután Homoródujfalun. 19-én dél-éltt Felsőrákos,

délután Vargyason. 20-án délelőtt Bardocz, délután Olaszteleken. 21-én Kisbaczon. 22-én Magyarhermányon.

8. **Kiszely Ede** nyolczadik kerületi, székhelye Temesvár. 8—10-én Apatin. 14—15-én Rákos-Csabán. 16-án Vác. 17-én Pilis-Csaba. 21-én Kisujszállás. 22-én Fegyvernek. 23-án Pély. 24-én Heves. 25-én Kápolna. 26-án Verpeléten.

Budapesten 1904. május hó 13-án.

Kováos Antal
méhészeti felügyelő.

Különfélék.

Mézribizke bor. A jól megérett ribizkét (veres szőlőt) összeroncsolás után 2—3 napig hűvös helyen hagyjuk állani, ekkor kisajtoljuk s 15 liter ribizkemust-hoz öntünk 30 liter vizet. Ezután 5 klg. mézet, 3 klg. apró mazsola szőlőt és 50 gr. borkövet vízben felfőzünk s vegyítjük a ribizkemusttal. Kiforrás után igen kitünő zamatos bort nyerünk, mely palaczkokba lehuzva igen soká eltartható.

Milyen nehéz a méh? Coon amerikai tanár mérései szerint átlag 10.652 méh nyom egy kilót, amikor nincsen megrakodva. Minthogy pedig a mézzel megrakodott méhben a méz sulya ugyanannyi, mint a méh tiszta testsulya, ennél fogva a mézzel megrakodva kivonuló raj méhei közül nem 10.652 fog egy kilót nyomni, hanem ennek körülbelül csak a fele, vagyis 5300 Erre jó lesz a rajoknak suly szerinti vásárlásánál figyelemmel lenni.

A lépek megújítása. Köztudomásu, hogy a régi, már barna vagy épen fekete lép sejtjei a benragadt nymphahártyák miatt annyira elszükülnek, hogy a fiasítás bennük már nem fejlődhetik tökéletesen, minek következménye aztán az apróbb méh egyed. Ezért célszerű a lépeket időről-időre megújítani. A régi lépek kiselejtezését legcélszerűbb a tavaszi generalis revideálás alkalmával végrehajtani, habér ezt más időben s a specialis átvizsgálásoknál is tehetjük.

Darazsak elpusztítása, A darazsak nem szívesen látott vendégei a méheseknek, miért is lehető elpusztításukra minden eszközt meg kell a méhésznek ragadnia. Legcélszerűbb tavaszkor minden darazsat, melyhez férhetünk, megsemmisíteni, mivel vele egy egész keletkezendő családot pusztíthatunk el. Dacára azonban a pusztításoknak, melyet közöttük véghez visznek, mégis marad annyi, hogy ez is sok. Ezeket aztán szüknyaku üvegekbe fogjuk, melyekbe mézes vagy cukros vizet öntünk s a méhes közelében felállítunk. Hogy azonban méheket ne fogjunk vele, ajánlatos ezen darazsfogókat reggelenként a méhes közeléből eltávolítani s csak a repülés beszüntetése után ismét a késő estig járó darazsak részére kitenni.

Mikor petézik az anya legtöbbet? Kétségtelenül a rajzás előtt és pedig nemcsak a nem-fentartási ösztönből, hanem azért is, mert az anyaméh tojással telt állapotban nem volna képes a rajjal kivonulni.

Méz mint gyógyszer. Torokbántalmaknál, a milyen a köhögés, rekedtség, diphtheritis, torokgyulladás stb. a méz antisepticus

tulajdonságainál fogva, igen jó és olcsó orvosság, mely nemcsak gyógyít hanem táplál is. Torok gyuladásnál rendszeren mézzel kevert ecetvizet szoktak öblögetőnek használni; mások ellenben ilyen alkalmakkor jó eredménnyel iszszák a mézzel kevert forró tejet. Gyorsan növvő, sápadt, vérszegény gyerekeknel nem eléggé ajánlható a mézkúra. Sebek gyógyítására is alkalmas a méz, a mennyiben az ebből előállított kenőcs, nyitott sebeket és keléseket igen gyorsan gyógyít.

— r. —

A méz eltartása. A mézet lépekben, kicsurgatva, illetőleg kipergetve tarthatjuk el. Annak a méznek, amelyet hosszabb ideig akarunk eltartani, hófehérnek kell lennie. A csurgatott, vagy az arra való géppel kipergetett mézet fa-, kő-, cserép- vagy olyan pléh-edényekben lehet tartani, melyek nem rozsdásodnak. Minden edényt a megtöltés előtt gondosan meg kell tisztogatni, forró vízzel kimosni és jól kiszáritani, mert a méz kényes portéka, hamar elromlik. Akár eladásra, akár használatra czélszerű a mézet az arra való, jól záró üvegekben tartani. A friss mézzel megtöltött edényeket nem szabad azonnal lezárni, hanem csak két hét múlva, vagyis akkor, amikor a méz felszínére felszálltak a viasztörmelékek, melyeket leszedünk. Ha ez megtörtént, az elzárt edényeket száraz, hűvös helyre tesszük.

P. N.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. H. I. — *Szegárd* Hálás köszönet a küldeményért, melyet könyvtárunkba felvettünk Szemelvény megjelent.

Ifj. P. F. — *Győr.* A cikk megjelent s kérjük minél gyakrabban hasonló dolgozatokkal felkeresni.

A. G. B. — *Magyar-Igen.* Közleményét besoroztuk s kérjük szakavatott tollából eredő közleményeivel minél sűrűbben szerencséseltetni.

H. A. — *Nagyhalmagy.* A Bodor-féle kaptárakat fegyházakban már nem állítják elő s ilyenek Reményik es Fiai kolozsvári czégnél daczára a hirdetésnek sem kaphatók. Hogy ki készít jelenleg ilyen kaptárakat, azt nem tudjuk.

F. I. — *Csikszereda.* Köszönettel vennők, ha az ottani méhészkedés folyásáról alkalomadtán beszámolna. Sajnos, méhészeink nem igen kölik vidékük méhészkedésének eredményét, pedig ez iránt alig van méhész, ki nem érdeklődnék. Ha állandó ilyféle közleményekre biztosan számíthatnánk, ezen esetben szivesen nyitnánk erre a czélra »Méhész-levelek« czímmel állandó rovatot.

Tagsági díjat fizettek.

1903. évre: Kállay Lajos és Ferenczi Géza 2—2 k-t.

1904. évre: Rózsa János 2 k, Bereczki Mária, Kálmán János, Oláh János. V. Mészáros Endre, Pollák József, Török István, Agámál Málvin, dr. Pataki Károly és a halmi állami gazd. népiskola 4—4 k-át.

Tartalom: Tanulmány kirándulás Gödöllőre. *Az elnökség.* — A német-osztrák magyar méhészek Dornbirnban tartandó 49-ik vándorgyűlésének munkarendje. — A műrnj készítésről. *Filip János.* — A helyes rajzás és a rajzás megátlása — Győr a méhek ellensége. *Isj Páder Ferencs.* — Méhcsaládok vérfelfrisítése. *Ajtai Gece Bálint.* — Nehány kiváló mézelő növény. — Méhészeti előadások. *Kovács Antal.* — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Tagsági díjt fizettek.

Apró hirdetések.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olesóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, min-

dennemü méhészeti eszközöket rak-táron tartok s a legjutányosabb áron készitek, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. 2—9

Sajler Géza, bádogos
Kolozsvár, Mátyás- király-u. 2. sz.

Gőzüzemmel.

Erdélyrészi Műlépgyár

Telefonsz. 485.

— K o l o z s v á r t . —

Igen tisztelt méhészek! Mielőtt **műlépet** vennének, kérjenek **mintadarabkát** az Erdélyrészi Műlépgyártól, mely csakis tiszta méhviaszból dolgozik. Ugyszintén tiszta **méhviaszt** vesz a legjobb árban (mintadarab beküldése szükséges).

2—5

Gőzüzemmel.

Erdélyrészi Műlépgyár

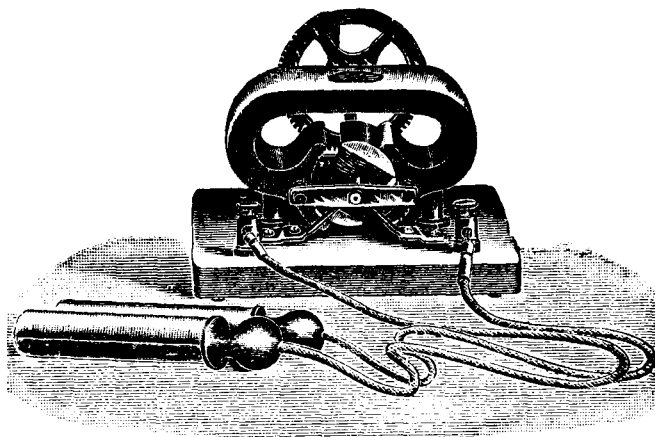
Telefonsz. 485.

— K o l o z s v á r t . —

**Az élet megújítása és meghosszabbítása az eredeti
amerikai „ELEKTROPHOR“-ral.**

Villamos orvosi gyógyító-készülék magánhasználatra!!

Villamosság az élet!!!

A szenvedő, gyengélkedő és gyenge szervezetű emberiség figyelmeztetésül felhívom arra, hogy ezt a villamos készüléket használja, mert az **Elektrophor erősíti az idegeinket, megújítja a vérünket, élesíti az eszünket és az érzékeinket, a vér keringésének és idegrendszerünknek szabályos működését biztosítja és megóv bennünket minden betegségtől.**

BOURG dr., tanár, a párisi egyetem orvosi fakultásának tagja, az »Elektrophor«-ról a következőképen nyilatkozott: »Nemcsak köszvényt, reumát, gőrcsöket, idegességet és asthmát gyógyítottak, vagy legalább is enyhítettek ezer meg ezer olyan esetben Elektrophorral, a melyben az orvosok tudománya csődöt mondott, hanem idegbetegségek, fejtájás, kólika, fülzugás, álmatlanság és hipochondrikus állapotban levőknek, de különösen székrekedésben és aranyérbn szenvedők baja ellen alkalmazva, egynéhány nap mulva, de sok esetben néhány óra mulva is csodálatos enyhülést észleltek. Fájdalmas női betegségekben szenvedők majdnem biztos enyhülést és gyógyulást nyernek. Aldott állapotban levő nők is sikerrel alkalmazhatják.

Nem romlik!

Egy teljes kis készülék ára:

10 korona.

Gyenge szervezetűek részére.

Örökké eltart!

Egy teljes nagy készülék ára:

20 korona.

Idült betegségek gyógyítására.

A pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett szállítja az »Elektrophor Co. Limited« képviselője:
3-6

Auffenberg József

BUDAPEST, VII., Huszár-utca 6. szám.